

Det ansågs inte vara en skälig och rättvis fördelning av avgifter att abonnenter som inte har möjlighet att ansluta till de båda nyttigheterna spillvatten och dricksvatten samtidigt, beroende på hur kommunen valt att utföra va-anläggningen, ska få en högre sammanlagd anläggningsavgift jämfört med de abonnenter som har sådan möjlighet. (31 § 2006 års lag)

AS äger fastigheten Simrishamn Blästorp 2:22 som är belägen inom verksamhetsområdet för Simrishamns kommuns (kommunen) allmänna vatten- och avloppsanläggning.

AS yrkade att kommunen ska ersätta henne med henne 48 282 kr för onyttigbliven avloppsanläggning och att Va-nämnden ska fastställa att kommunen inte haft rätt att debitera henne anläggningsavgift med sammanlagt 150 procent av den reguljära avgiften för anslutning av hennes fastighet till vattentjänsterna dricks- respektive spillvatten.

Kommunen medgav att i samband med att målet avgörs betala henne yrkat belopp för onyttigbliven anläggning, men bestred hennes andra yrkande.

A.S. anförde:

Hon förvärvade fastigheten på senvintern 2004. Hon tog kontakt med kommunens tekniska kontor för att höra sig för om möjligheterna till kommunalt spillvatten, men fick beskedet att kommunen inte hade några som helst planer på att utvidga spillvattenanläggningen till Blästorp. Däremot uppmanades hon att ansluta fastigheten till den befintliga dricksvattenanläggningen eftersom tillgången till grundvatten i området bedömdes dålig. Följaktligen ansökte hon hos miljö- och hälsoskyddsförvaltningen om tillstånd att anlägga en trekammarbrunn jämte markbädd och dessutom hos tekniska kontoret om anslutning till dricksvattenanläggningen. Till dricksvattentjänsten kopplade hon in fastigheten hösten 2005, för vilket hon, med beaktande av den särskilda reduktionsregeln i va-taxan, debiterades 52 968 kr, eller 75 procent av den reguljära avgiften för vatten och avlopp. Hon anlade också en enskild spillvatteninstallation av god standard i enlighet med sin ansökan. Det senare medförde totala anläggningskostnader om 56 093 kr. – Det var därför med förvåning som hon vid ett besök på fastigheten hösten 2008 fann märkpinnar utsatta i trädgården och efter samtal med en granne fick veta att det var fråga om förberedelser för en kommunal spillvattenledning. Sedermera anvisades hon förbindelsepunkt för spillvattentjänsten och avkrävdes anläggningsavgift för anslutning till samma nyttighet, ånyo med tillämpning av den sjuttiofemprocentiga reduktionen, vilket således fått till konsekvens att hon avkrävts en sammanlagd anläggningsavgift för tjänsterna vatten och avlopp om 150 procent jämfört med om hon fått möjlighet att ansluta sig till de båda nyttigheterna vid ett och samma tillfälle. – Hon har drabbats av betydande merkostnader uteslutande på grund av kommunens felaktiga och missledande upplysningar. Spillvattenledningen kom således, tvärtemot kommunens besked, att byggas ut efter bara något år. Hade hon i samband med att hon uppmanades att ansluta sig till kommunalt dricksvatten fått reda på att en utbyggnad av spillvattenanläggningen snart skulle påbörjas, hade hon givetvis väntat med att ansluta sig till dricksvattnet och därigenom sluppit en femtioprocentig kostnadsökning. – Härtill vill hon påpeka att kom-

munen gravt misskött informationsgivningen: när hon upptäckte märkpinnarna i trädgården visade det sig att hon inte ens fått del av kommunens föregående informationsskrivelse, eftersom man underlåtit att föra upp hennes namn på adresslistan.

Kommunen anförde:

I början av 2000-talet inledde kommunens miljö- och hälsoskyddsförvaltning ett arbete med en större inventering av va-förhållandena i kommunens landsbygdssamhällen, varvid åtgärdsförelägganden utfärdades mot fastigheter med brister. Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen är en helt självständig myndighet som gör sina egna överväganden, också i förhållande till kommunens övriga nämnder och förvaltningar. Även om förvaltningens förelägganden gentemot berörda fastighetsägare måhända fått en annan utformning, om det funnits en befintlig avloppsanläggning vid tiden för inventeringen, kan konstateras att det vid den tidpunkten inte fanns några planer i tekniska förvaltningen på att bygga ut anläggningen. Ett sådant beslut fattades först år 2006 på politiskt initiativ, vilket innebär att ingen av kommunens tjänstemän dessförinnan hade kunnat förutse sakens plötsliga vändning. Det senare är förklaringen till att de besked allmänheten givits i olika avseenden kan ha uppfattats som vilseledande. – Hösten 2006 meddelade kommunfullmäktige således ett principbeslut om att den allmänna spillvattenanläggningen skulle utvidgas till sjutton småsamhällen i kommunen, däribland Blästorp. Samtliga berörda delområden var sedan tidigare betjänade med allmänt dricksvatten, så även alltså Blästorp. Urvalet av områden gjordes med utgångspunkt från vad som ansågs ekonomiskt bärkraftigt, vilket i sin tur till största delen bestämdes av graden för hur svåranlagda ledningarna bedömdes bli. Samma år beslöt fullmäktige också att höja anläggningstaxan med omkring femtio procent för att underlätta finansieringen. Efter upphandling och projektering, som inte blev särskilt invecklad beroende på valet av LTA-teknik, kom arbetena snabbt igång. Ursprungligen var tanken att inte formellt inordna något av samhällena i det allmänna verksamhetsområdet, men efter att en fastighetsägare med framgång drivit saken rättsligt (va-nämndens avgörande BVa 57/08) har samtliga fastigheter även formellt inordnats i verksamhetsområdet.

Va-nämnden yttrade:

Frågan i målet gäller hur stor anläggningsavgift (tilläggsavgift) som ska utgå för anslutning till det allmänna va-nätet avseende spillvatten, när det inte varit möjligt med en sådan anslutning i samband med anslutning till dricksvatten eller renvatten som var motsvarande benämning enligt äldre lagstiftning.

Av Simrishamns kommuns taxa för allmänna vatten- och avloppsanläggningar framgår av § 3.4.1 att anläggningsavgift för anslutning av enbart vatten eller enbart avlopp utgår med 75 procent av avgiften.

Enligt lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster, vattentjänstlagen ska avgiftsskyldigheten fördelas mellan abonnentfastigheterna efter skälig och rättvis grund. Rättspraxis har klargjort att detta innebär att fördelningen i princip ska ske efter den huvudsakliga nytta varje fastighet har av va-anläggningen och med bortseende från huvudmannens kostnader för att förse fastigheten med

vatten och avlopp. I normalfallet leder detta till att fastigheter med lika förutsättningar också får ungefär lika stora avgifter.

Va-nämnden har tidigare haft att ta ställning till anläggningsavgifts storlek, då anslutning har skett avseende renvatten och spillvatten vid olika tillfällen. I avgörandet BVa 18/04 i mål Va 48/03 hade en fastighet anslutits till renvatten år 1993 och anläggningsavgiften för detta hade reducerats med 55 procent eftersom avgiftsskyldighet endast förelåg för renvatten. År 2003 hade det allmänna spillvattennätet byggts ut till fastigheten och anslutning skett till detta. Anläggningsavgiften för spillvattenanslutningen reducerades med 55 procent och den sammanlagda anläggningsavgiften för de båda ändamålen uppgick således till 90 (45 + 45) procent av full anläggningsavgift. Vid anslutning till de båda nyttigheterna samtidigt skulle enligt då gällande taxa den sammanlagda anläggningsavgiften uppgått till 70 procent av full anläggningsavgift. Va-nämnden fann att den totala kostnaden för anslutning inte kan tillåtas att bli högre av den anledningen att anslutning inte sker till alla ändamål samtidigt, om fördörningen beror på att kommunen av någon anledning valt att inte utföra utbyggnaden av va-nätet i ett sammanhang. Nämnden uttalade bl.a. följande.

”I nu aktuellt fall har fastigheten uppenbarligen inte tidigare kunnat anslutas till kommunalt spillvatten eftersom detta inte byggdes ut samtidigt med renvattennätet. Anledningen härtill har inte närmare belysts i målet. Förhållandet får emellertid inte leda till att fastighetsägare som utnyttjar sin rätt att få tillgång till kommunalt renvatten senare ska drabbas av högre anslutningsavgifter för att kommunen väljer att inte utföra va-utbyggnaden i ett sammanhang.”

Därefter har Miljööverdomstolen i ytterligare ett mål bekräftat nämnden praxis genom mål M 2743-06 där förhållandena var nära nog identiska med förhållandena i 2004 års nämndavgörande. Fastighetsägaren hade tidigare betalat 45 procent av full anläggningsavgift vid anslutning till renvatten. Kommunen debiterade därefter ägaren 35 procent av full anläggningsavgift för anslutning till spillvatten. Vid anslutning till renvatten och spillvatten samtidigt utgick enligt kommunens va-taxa 70 procent av full anläggningsavgift. På samma sätt som i det tidigare avgörandet konstaterade nämnden, att det inte kan anses vara en skälig och rättvis fördelning av kostnaderna för va-anläggningen att de abonnenter som inte har möjlighet att ansluta till de båda nyttigheterna spillvatten och renvatten samtidigt, med anledning av hur kommunen valt att utföra va-anläggningen, ska få en högre sammanlagd anläggningsavgift (80 procent) jämfört med de abonnenter som har möjlighet att ansluta till båda dessa nyttigheter samtidigt (70 procent).

Det nu sagda kan tillämpas även i förevarande mål. Här har A.S. först betalat 75 procent av anläggningsavgiften för framdragning av enbart vatten och därefter ytterligare 75 procent av avgiften för framdragning av spillvattenservis. I enlighet med det förut sagda anser nämnden, att det inte står i god överensstämmelse på kravet på skälig och rättvis avgiftsfördelning att utdebitera avgift med sammanlagt 150 procent, och detta då det förflutit så kort tid mellan de båda anslutningstillfällena. A S:s yrkande ska därför bifallas på så sätt att hon nu endast behöver betala 25 procent av anläggningsavgiften efter den taxa som gäller vid tiden för anvisning av förbindelsepunkt.

I enlighet med sitt medgivande därom, ska kommunen betala AS ersättning för onyttigbliven enskild avloppsanordning med 48 282 kr.

Va-nämnden beslutade att kommunen skulle betala fyrtioåttatusentvåhundra-åttiotvå (48 282) kr till A S och fastställde att tilläggsavgiften för spillvattenanslutning av fastigheten skulle utgå med 25 procent av total anläggningsavgift för fastigheten enligt tillämplig va-taxa.

Beslut 2011-03-02, BVa 18

Mål nr Va 116/10